

Kijktip: Waarom een parlementaire enquête?

Korte omschrijving werkvorm:

Aan de hand van twee filmpjes over de Fyra en de parlementaire enquête beantwoorden de leerlingen verschillende kijkvragen.

Leerdoel:

Leerlingen leren wat het doel is van een parlementaire enquête, en waarom er een parlementaire enquête over de Fyra moet komen.

Bronnen:

- NOS op 3: <http://nos.nl/op3/video/513145-belgie-is-klaar-met-de-fyra.html>
- RTL Z Nieuws:
http://www.uitzendinggemist.net/aflevering/210703/Rtl_Z_Nieuws_1730_20120308.html
- Nieuwsuur: <http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1348826> (fragment 12.39 – 15.46 min.)

Duur:

Filmpje 1: 1.05 minuten
Filmpje 2: 4.52 minuten
Filmpje 3: 3.07 minuten

In totaal ong. 30 minuten.

Tip:

De filmpjes hebben een oplopende moeilijkheidsgraad. Laat voor het vmbo het laatste filmpje eventueel vervallen.

Handleiding:

1. Deel het werkblad uit.
2. Laat de leerlingen de vragen van het eerste fragment van tevoren lezen.
3. Bekijk het eerste fragment met de leerlingen.
4. Laat de leerlingen de vragen beantwoorden.
5. Bespreek de antwoorden met de leerlingen.
6. Herhaal dit voor de andere fragmenten.

Kijkvragen: Waarom een parlementaire enquête?

Film A: Marc Descheemaecker van het Belgische spoorbedrijf NMBS vertelt in NOS op 3 over de resultaten van het onderzoek naar de Fyra.

1. Wat is er allemaal mis met de Fyra?
2. Hoeveel strafpunten mag een trein maximaal hebben volgens het veiligheidssysteem om het spoor op te mogen?
3. Hoeveel strafpunten bleek de Fyra te hebben?

Film B: In dit filmpje van RTL Z Nieuws gaat het over de parlementaire enquête naar de Fyra.

1. Welke partijen willen een parlementaire enquête?
2. Op welke vraag wil de Kamer precies antwoord krijgen?
3. Waarom willen ze een parlementaire enquête? Is een gewone onderzoekscommissie niet genoeg?
4. De Fyra is aangekocht door de NS, maar de enquête gaat vooral over de rol van politici. Waarom is dat?
5. Wanneer begint de enquête?
6. De mankementen van de trein zijn kennelijk niet op tijd opgemerkt door de Nederlandse inspectie. Welke redenen worden daarvoor genoemd in het filmpje?

Fragment C: Roel Kuiper is Eerste Kamerlid van de ChristenUnie. Hij heeft in oktober 2012 een onderzoek gedaan naar de verzelfstandiging van de NS. Op maandag 3 juni was hij in de studio bij Nieuwsuur om over de problemen met de Fyra te vertellen.

1. Is de NS volgens Roel Kuiper verantwoordelijk voor wat er allemaal is misgegaan?
2. Roel Kuiper noemt de besluitvorming 'grillig'. Wat bedoelt hij daarmee en waarom vindt hij dat?
3. Hoeveel hebben de rails en de spoorlijnen van de hogesnelheidslijn gekost?
4. Wie is de officiële eigenaar van de NS?
5. Bert Meerstadt, de topman van de NS, gaat weg. Hij is degene geweest die heeft besloten om een goedkope Italiaanse trein te kopen van een Italiaanse bouwer die geen ervaring had met hogesnelheidstreinen. Is hij dus schuldig aan de huidige situatie, volgens Roel Kuiper?

Antwoordmodel

A. Het eerste filmpje is van NOS op 3 van 1 juni 2013 en gaat over de resultaten van het Belgische onderzoek naar de Fyra. U ziet Marc Descheemaecker van het Belgische spoorbedrijf NMBS vertellen wat er allemaal mis is met de Fyra.

- Uitzending NOS op 3 van 1 juni 2013
<http://nos.nl/op3/video/513145-belgie-is-klaar-met-de-fyra.html>

1. *Wat is er allemaal mis met de Fyra?*

Er zijn deuren losgekomen, accu's vlogen in brand, de treinen waren al aan het roesten voordat ze één maand in gebruik waren, er zijn bodemplaten afgevallen. Het remsysteem van de Fyra is ontworpen voor klassieke treinen die maar tot 160 km per uur gaan (terwijl de Fyra tot 250 km per uur moest gaan rijden).

2. *Hoeveel strafpunten mag een trein maximaal hebben volgens het veiligheidssysteem om het spoor op te mogen?*

10

3. *Hoeveel strafpunten bleek de Fyra te hebben?*

2000

B. Het tweede filmpje is van RTL Z Nieuws van 4 juni 2013 (let op: zet het geluid eerst op zacht, want het filmpje begint met een advertentie). De uitzending gaat over de redenen voor de parlementaire enquête.

- RTL Z Nieuws
http://www.uitzendinggemist.net/aflevering/210703/Rtl_Z_Nieuws_1730_20120308.html

1. *Welke partijen willen een parlementaire enquête?*

Initiatiefnemers zijn CDA en D66, en nu willen ook PvdA en VVD een enquête.

(Ook 50Plus en Partij voor de Dieren willen de enquête, maar dat zie je niet in het filmpje)

2. *Op welke vraag wil de Kamer precies antwoord krijgen?*

De hamvraag is: hoe heeft het de afgelopen 10 á 15 jaar zover kunnen komen dat treinen met zoveel technische problemen zijn aangeschaft? Wat is er al die jaren allemaal misgegaan?

3. *Waarom willen ze een parlementaire enquête? Is een gewone onderzoekscommissie niet genoeg?*

Een parlementaire enquête is de enige manier om ook inzicht te krijgen in bedrijfsgevoelige informatie die de NS anders niet zou willen geven. Tijdens zo'n enquête zijn ze verplicht om deze informatie te geven.

4. *De Fyra is aangekocht door de NS, maar de enquête gaat vooral over de rol van politici. Waarom is dat?*

Het gaat om de politici die in de verschillende kabinetten in verschillende jaren verantwoordelijk zijn geweest voor de komst van de Fyra en de hogesnelheidslijn. Er zal worden gekeken naar wat hun rol is geweest en wat de rol van de Tweede Kamer zelf is geweest.

5. Wanneer begint de enquête?

De initiatiefnemers willen zo snel mogelijk beginnen en voor de zomer een eerste aanzet maken met het onderzoek dat tot die enquête moet leiden.

6. De mankementen van de trein zijn kennelijk niet op tijd opgemerkt door de Nederlandse inspectie. Welke redenen worden daarvoor genoemd in het filmpje?

- De Nederlandse inspectie Leefomgeving en Transport had geen ervaring met hogesnelheidslijnen.
- De Italiaanse bouwer had geen ervaring met hogesnelheidstreinen.
- De keuring is uitbesteed aan een andere partij (Lloyd). Het lijstje met punten waar Lloyd van de inspectie naar moest kijken, was waarschijnlijk niet compleet.

C. Het derde filmfragment komt uit de uitzending van Nieuwsuur op maandag 3 juni 2013 (begint ook met een advertentie). Hierin vertelt Roel Kuiper, Eerste Kamerlid van de ChristenUnie, over de relatie tussen de NS en de politiek.

- Uitzending Nieuwsuur op 3 juni 2013
<http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1348826>
Fragment: 12.39 min. – 15.46 min.

1. Wie is volgens Roel Kuiper verantwoordelijk voor wat er allemaal mis is gegaan?

Er wordt naar de NS gewezen, maar dat is niet terecht. Er ligt een grote verantwoordelijkheid bij de politiek.

2. Roel Kuiper noemt de besluitvorming 'grillig'. Wat bedoelt hij daarmee en waarom vindt hij dat?

In de jaren '90 vond de politiek dat er marktwerking moest komen, later kwamen ze daar op terug. Eind jaren '90 zijn de experimenten mislukt en stapte de politiek weer af van het idee van marktwerking.

3. Hoeveel hebben de rails en de spoorlijnen van de hogesnelheidslijn gekost?

7 miljard euro.

4. Wie is de officiële eigenaar van de NS?

Het ministerie van Financiën (waarvan Jeroen Dijsselbloem de minister is).

5. Bert Meerstadt, de topman van de NS, gaat weg. Hij is degene geweest die heeft besloten om een goedkope Italiaanse trein te kopen van een Italiaanse bouwer die geen ervaring had met hogesnelheidstreinen. Is hij dus schuldig aan de huidige situatie, volgens Roel Kuiper?

Dat moet nog uitgezocht worden. Maar de politiek heeft volgens hem zo veel voorwaarden gesteld, dat de NS wel bij deze bouwer uit moest komen. De politiek is dus in elk geval medeschuldig.